

PROCHO vydává prochor

píše bohumír procházka ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí • <http://start.jicin.cz/prochoroviny> • 1. červenec 2005 č.7/ 05

Šlenger a Bucek – malíř a sochař.

Připojení plastik k obrazům na výstavě bývá. Že se ale takto spojí výtvarník současna s kolegou, který už na téhle Zemi nemaluje, jest obvyklé méně.

Po Karlu Šlengerovi zbylo obrazů spousta. Uvádí se neuvěřitelné číslo 4000. Josef Bucek podílel se na tom, že vybráno jen tolik, kolik se vejde do gotické části starohradského zámku. K rozvěšeným obrazům pak přičinil své plastiky - a ono se to spolu snáší. Měl Šlenger svou svéráznou barevnost, své barokní ženské tvary a keramické hlavy Buckovy v rozličných odstínech patinované úspěšně s nimi rozmlouvají.

Obrazy, podobně jako jejich tvůrci, mají své osudy a při svérázném malíři Šlengerovi nemohou být jiné, než pohnuté. Byly přenášeny, byly i, pro ně nezdravě, ve stodole složeny. Z posledních výstav úžasná byla boleslavská, kde v bývalém českobratrském kostele uplatnily se obrazy monumentální. Ve Hradech dílo i z jižních krajů i z doby velmi rané Datace ze třicátých let není to ojedinělá.

Co všechno stihnul mistr za osmadesát svých let? Být chudým a jím i zůstat. Cestovat velmi: Nejen po Evropě, i po Africe a Ázii. Rozvést se a se stejnou ženou po letech se opět oženit. Shromažďovat pytle, neboť malířské plátno bylo na něho drahé. Experimentovat se smůlou ze stromů a jinými přírodními materiály a levně si tak připravovat barvy. Zřídit si ateliér v odsvěceném kostele v Dolanech a sem na kole z Chomutic dojíždět, neboť všechny prostory doma byly na velká plátna těsné. Kamarádil se s básníkem Hiršalem, který bydlil o pár domů v sousedství. Ale hlavně, hlavně přetřansformovat všechno tohle pozemské putování v úžasně tahy štětcem do obrazů, které snad až dnešní doba po zásluze ocení.

Jeden z obrazů v hnědém tónu se jmenuje Nová doba. Máme na něm pohromadě všechny vymoženosti reálného socialismu od JZD až po jesle a svazáky. Oslava doby? Ironie? Nebo ženy. Žádné idealizované krasavice. Náležitě barokní tvary. I v jejich pokroucených pózách je výpověď malířova.

Dominantním odstínem je hněd'. Ano, i barva vypovídá. Citlivě k ní Josef Bucek přiřazuje své plastiky rozličných výrazů. I v onom setkávání jsoučho umělce s odkazem zesnulého je kumšt. Bucek zná slovo pokora, umí se předvést, ale tak, že je jasné, kdo je dnes ve Hradech tím hlavním. Což však v žádném případě neznamená, že jeho sochařina nemá váhu.

Starohradská výstava napověděla, že můžeme se těšit na pražskou, kterou připravuje Národní galerie a má mít i výpravný katalog.

Krajina zní

Ve čtvrtek 2. června chodili lidi do galerie na vernisáž. Bylo zajímavé sledovat reakci příchozích: „A to je všechno?“ Tak ozvali se mnozí, při pohledu na několik stojanů, a nemnoho drátů mezi nimi natažených. Ta slova ozývala se paradoxně pod cedulkou, že dospělí platí 30, děti a vojsko 15 korun českých. Za tohle? A už tu byla debata o moderním umění, jak kdesi bylo uměleckým dílem prostěradlo pocákané volskou krví, a že vola kvůli tomu museli zabít. A ještě jsem byl vyzván, ať o tomhle napíšu. Tak píšu. JENOMŽE... .

Pak přišel pan ředitel galerie a muzea a seřadil slova OBRAZ, SOCHA, ARCHITEKTURA A KRAJINA. A mluvil, jak ta díla člověčí a boží seřazena, mají v té řadě větší volnost a menší omezení. Pak ten člověk v zeleném triku, co tu postával, cosi udělal se svými prsty a přešel po jednom z drátů. Najednou galerie naplnila se podivným zvukem, tak tu strunu těmi nakalafunovanými prsty rozezvučel. Kdo by to čekal. Pak pobíhal po sále a různě dlouhými a různě vysokými a rozličně barevnými tóny tu galerii zaplnil. Ještě se to vylepšilo ozvěnou, protože ta bývalá jízdárna, nebo konírna, či co, je jí nadaná. To nestačilo a Martin Janíček kdesi sehnal smyčec houslový a na tu strunu, přes prostor nataženou, jím hrál. Nakonec zkusil i snímač elektrický a zesilovač a zase byl zvuk jiný. A tak si hrál on a mohl i každý a lidi zkoušeli a pochopili.

Pan výtvarník pak mluvil, jak tři dny ty struny rozličným napínáním ladil a že stojany nejsou jen halabala rozestavěné, ale že je tu model krajiny okolní. Ty vyšší, že jsou kopce se stavbami, jako Velíš, Svatá Anna, Kumburk, Bradlec a další a ty menší Valdická brána, Lodžie a jiná magická místa. A tak tu vlastně zněla ta okolní krajina a člověk dosud tomu neznalý začal chápat. Prý ty zvuky jsou jaksi temné, tísnivé, usoudil kdosi. Ale to si každý musí sám vyzkoušet, sám pojmenovat, sám objevit. A pak stane s ústy otevřenými, jako se stalo nám.

Pan výtvarník dal nám nahlídnout, jak ten kumšt výtvarný je rozmanitý a jak ještě zajímavější tam, kde obory se prolínají a doplňují, a tím umocňují. Sounsart, tedy slovo složené ze zvuku a umění, konceptuální tvorba, instalace, to už jsou jen výrazy, kterými si, kdo chce, ty věci pojmenuje.

„Ať pan Novák nejdříve vejde, zkusí, a pak teprve měl by rozhodnout a pronést soud.“ Tak vyjádřil se tvůrce Martin Janíček, žák profesora Šejna.

Výstava Martin Janíček – Instalace potrvá v galerii do 26. června.

O jablku generačně

Pan profesor Úlehla dělal své kantorské povolání náležitě. Jeho archiv, pomocí kterého činil svým studentům výuku poutavou, je úžasný. Chválabohu se neuzavřel odchodem do důchodu a Vladimír učinil z něho už několik výstav. Sběrka reprodukcí výtvarných byla zdrojem pro expozici o tom, jak umělci historie ztvárňovali anděla (knihovna), ďábla (Valdická brána). Poslední červnová výstava v knihovně přináší téma Adama a Evy.

Až ve chvíli, kdy divák má možnost sledovat historické i současné snažení umělců, vypořádat se s tématem pokušení a svedení, uvědomí si, kolik rozličných pohledů, a každý má jistě svou pravdu, je možných. A jak je možné si mnohé zdůvodnit, ano, i ospravedlnit. I tresty jsou rozličné. Vždyť přece všechno, všechno, je jen otázkou výkladu ...

Ještě jedna věc se v knihovně povedla. O vystavených reprodukcích promluvil tu sběratel Úlehla, pak držela svůj výklad Tereza Dubinová. Ona je hebraistka, však výklad bible pojímá z širšího hlediska a nebrání se rozličným pohledům, jak je církve ve svém vývoji naskládaly. Poučňuje konfrontací. Krásně řekla: „Naše verze je jen jednou z mnoha.“ To platí nejen o Adamovi a Evě.

Pak fotografové dožadovali se obou lektorů mezi obrazy. Vedle sebe stáli najednou zástupci dvou hodně posunutých generací. Je milé, že si mají co říci, a že oba spolu mají co říci i nám.

Bulvár Prochoroviny

V minulém čísle byl článek o rozdělení grantů na kulturu v Jičíně. Ve snaze včas informovat přinesly noviny zprávu předčasně - a nepravdivou, za což úpěnlivě se omlouváme. Těsně po uzavěrci novin totiž zasedla městská rada a rozdělení grantů tak, jak je navrhla kulturní komise, neodsouhlasila. Rozhodnutí odložila rada na svou příští schůzi 15. 6. . Tady pak zamítla 5 ze 6 žádostí o příspěvek na akce pana Gabriela, které plánoval do budované kavárny v prostorách bývalého hotelu Slávia. Když kulturní komise rozdělovala peníze, činila tak podle důmyslného bodového systému, ve kterém jsou zohledněna všechna hlediska zamýšlených akcí, aby se co nejvíce vyloučil subjektivní pohled při rozdělování grantů. Vzhledem k tomu, že rada bodový systém schválila, postupovala sice v souladu s předpisy, ale vlastně proti svému někdejšímu rozhodnutí. Kulturní komise, která se ve snaze o spravedlivé a včasné rozdělení grantů v jednom týdnu sešla dokonce dvakrát, opět dostala za vyučenou, aby už konečně pochopila, co to znamená být „poradním orgánem rady“.

Ostatné není tak úplně podstatné, na čem se rada dohodne, co usnese. Důležité je, jak jsou poté informováni novináři. A to se vždycky nepovede jednoznačně. Na tiskovce dne 16. 6. se vedoucí činitelé poněkud rozcházeli v tom, jaké závěry rada přijala ve věci eventuální změny ve fungování Městského informačního centra. Jako by každý byl na jiné schůzi. Pak si ovšem vzal slovo pan tajemník - a všichni měli hned jasno. Druhým příkladem byla informace o tom, jak rada schválila rozdělení grantů. Novinářům bylo řečeno, že došlo trochu k omezení u jednoho žadatele. Tak byla interpretována skutečnost, že byl odsouhlasen jeden příspěvek ze šesti požadovaných.

Virtuální svět minula

Fotograf Čeněk Linhart nedělá jen portréty na počkání. Svě fotografické řemeslo prožívá komplexně a shromažďuje vše, co k němu patří. Do jičínského muzea nepřinesl jen sbírku fotoaparátů a vybavení ateliéru. Přinesl i atmosféru, kouzlo jednoho z umění, dodal i kousek nostalgie, která k fotografické historii patří.

Nejde jen o hradeckou kapelu, která na vernisáži hrála písničky jako Chci říci vám Poněkud jiný svět uvidíme, když nahlédneme do starých ateliérů. Dáma stojí za maketou lodi, v ruce síť - ejhle rybářka. Sřevíčky s vysokými podpatky nejsou za kulisou lodi vidět. Maminka stojící vedle pana fotografa vybízí k úsměvu. Mistr důležitě odloží černou látku, kterou měl přes hlavu, vymění matnici za kazetu s deskou, postaví se vedle objektivu, vyzve ke klidu ... a teď to přijde: otevře krytku, počítá, zavře a je hotovo. Ten okamžik, kdy v misce pod vývojkou objeví se dívka - rybářka, ten je utajen. To je kouzlo.

Virtuální svět někdejšího ateliéru je jiný, než ten dnešní virtuální. Kdo může s určitostí říct, který je lepší?

„Přišlo na mě takové teskní,“ řekl pan Linhart při otvírání výstavy.

Ze zápisníku

- I město Jičín odsouhlasilo příspěvek na úpravu hrobu rozmanitého dřevorytce Josefa Váchala v Radimí. Nic se nedeje. Jen dřevěný kříž s typickým váchlovským podpisem z hrobu zmizel. Kdesi jsem zaslechl, že si Váchl u sochaře Zívra předplatil náhrobek. Někdo o tom něco ví? Pravdou je to, že u vchodu na radimský hřbitov je hrob bez jakéhokoli označení, kdo tu leží. Prý se lidé nedokáží mezi sebou dohodnout. - - Městský příspěvek zatím neodeslán. Tak si představuji, jak se svou ironií mistr Váchal tu situaci shora komentuje.

- Na železnické výstavě manželů Kalouskových s radostí spolu jsou krajiny Natašiny a dřevorezy Jaroslava. Nataša řekla: „Jarda má spoustu času, víc než já. Může dělat umění kdy chce. Já jen v noci.“ Manžel Jarda k tomu neřekl nic. Co si myslí, to si my, chlapi, dovedeme představit. Právě však k věci: Ten smutnější tón na Natašinych obrazech snažím se svými díly projasnit. Tak se dělá harmonické manželské soužití.

- Od září nastoupí do funkce správce jičínského zámku Štěpán Peroutka. Bylo by milé, kdyby zároveň se změnou správce byla i povýšena jeho funkce na koordinátora všech akcí, které v zámku jsou

- Slávek vyzývá mne, bych věnoval pozornost městským stránkám, že tam je zajímavá diskuse. Ano, je to diskuse moderovaná. Na radnici význam toho slova rád vysvětlí. Dá se tam bez problému proklikat z www.mujiicin.cz. Kromě obsahu je zajímavost i v tom, že tu přišli historické osobnosti: Julius Fučík a prof. Horák.

TPC spol. s r.o.
Husova 59
506 01 Jičín
Tel. 493 544 446
E-mail: prodejna@tpc.cz
Po-Pá 8:00 - 12:00 13:00 - 17:00
So: 8:00 - 11:30

Nabízíme:

- počítače, monitory, tiskárny a příslušenství
- CD-R, CD-RW, DVD+/-R, DVD+/-RW, audio a video kazety
- spotřební materiál (inkousty, tonery, cartridge, fotopapíry..)
- velký výběr her pro PC a PS/PS2
- široký sortiment odborné literatury

Provádíme:

- renovace tonerů do laserových tiskáren, plnění ink. cartridge
- opravy počítačů a tiskáren (po dohodě také u zákazníka)

literární **PROCHOROVINY** příloha

Noc kouzel - Svatojánská

Opět nahlédnutí do jiného světa popřála nám Svatojánská noc, na kterou nás pozvalo jičínské muzeum. Po zámku chodily krásné dívky a ženy a na hlavě měly věnce z devatera kvítí. Ouhledným písmem ze zdí mluvil k nám průpovědky a pranostiky předků. Pomalu se stmívalo, lidé si povídali, koštovali Renaty koláč, ze kterého voněla skořice. Prý ho bylo šestnáct plechů a žádný nezbyl.

Loutkové divadlo, které mělo připomenout výbuch v zámku a otevřít tvořivost dramatickou návštěvníků uvedl Robert s tím, ať si to diváci rozmyslí, a jdou domů. Že vlastně moc o nic nejde. Martin neřikal nic, Robert ho trochu sekýroval. Nerozmysleli. Zůstali. Přivodili si tím, že i na ně do hlediště padly trosky z výbuchu.

Potom pan Janíček zhasnul galerii a pomocí kalafúny a smyčce rozezněl všechny ty dráty, které tu pracně natahal a vyladil. Potichu se pohyboval mezi stojany, aby překvapoval tím, jak se barva a výška a všechno, co tóny umí, proměňují. Někteří si sedli, dívka vedle cvičila taj-čí, některým byl dlouhý koncert dlouhý - odešli.

Na nádvoří zámku seděl podivný pták, měl dlouhý zobák a zvláštní nástroj se strunou a rolničkami. Někteří říkali, že je to havran, jiní že Robert a má na sobě svatební kalhoty. Pak šli všichni do Radčiny zahrady naproti ševcovně, protože odtud byly slyšet zajímavé tóny. Ženština v bílém seděla tam u vrat a jemně ťukala do všelijakých lopat, rýčů, šikovně rozvěšoval, dokonce visel tam malý kotouč od cirkulárky. Tóny byly pěkně čisté. Tak začal příběh zahrady a Baby Jagy, ale lidi si museli za těmi dějstvími chodit po zahradě. Pohádka byla bez jediného slova. Jen ty zvuky. U studny hrála zase Ridina (bílá ženština) na různě dlouhé kusy trubek. Jak jí to pěkně ladilo. Nevím, jestli byl moc ošizen ten, kdo pohádku nezná. To hraní (herců i nástrojů) bylo zajímavé a koukatelné samo od sebe. Třeba, jak se samy pohybují lžíčky po talíři, nebo se nadzvedává poklička na starém plechovém lográku. Ridina, Radka, Robert to všechno uchystali i nasvítili. Bylo to takové poetické.

Pak ty půvabné dívky rozsvítily pochodně a lidi šli lípami do ložie. Tak se pokračovalo, někteří až do kuropění, aby viděly, jak tam za tím průsekem v libosadu vyjde slunce. Tenhle zážrak je prý jen jednou do roka.

Kačenka evropská

Od posledních projevů našeho pana prezidenta neuznává Kačenka jiné prolejačky, než ty, které jsou postaveny podle norem Evropské unie. I já tam rád chodím, některé děti vodí sebou docela pěkné maminky.

Na začátku se všichni zjeme do ponožek, písek je jemný, psi ho ještě nestačili tolik pročůrat. Pak se neformálně rozdělíme podle věkových kategorií. Kačenka se dala dohromady se sobě rovnými, já taky. Alespoň jsem si to myslel. Za chvíli ale Kačenka přišla za mnou. Soběrovný jí hodil do očí písek. „Inu, ani na radnici to nemá opozice lehké, i když to myslí dobře,“ vysvětlil jsem jí. A pak jsme si vystačili sami dva: Nahoru po prkně s příčnými klacky. Po takovém, jaké měly češovské slepice. Pak přes řetězovou lávku a skluzavkou dolů. Nohy napřed, ať nehapáš. Kačenku to bavilo do zblbnutí. Maminku bavil Blesk. Mne zaujal trojúhelník. Dva kluci a holka. Najednou se kluci začali mydlit, takovou tou písčovou válkou, co bývá v televizi. Dívka, mohla to být tak druhačka, je pobaveně pozorovala. Pak povídá: „Kopni ho do kulí!“

Paní ministrině Buzková jistě by měla radost, jak už i malé děti ovládají anatomii. Já se tiše smutně radoval z toho, že Kačenka má zatím natolik omezený slovník (a životní filozofii), že takový odborný výraz v něm ještě nemá.

Kačenka šroubuje klíčem číslo 17

Proč chceme ten adrenalin?

Většina filmů, promítaných na Banff festivalu ukazuje člověka ve vypjatých situacích. V horách, na vodě, na padáku, při krkolomných sjezdech. Proč lidi utíkají ze světa relativního klidu, pohody do chvil, kde jde jim o život? Nebo alespoň o zdraví? Prý, když se ten hormon adrenalin v těle uvolní, nestačí to a člověk chce stále víc. Pak už se to těžko řídí, ovládá. Prý jako heroin.

Nebaví nás tenhle všední, banální svět? Proč potřebujeme stále nové a nové podněty? Chceme se trochu bát, trochu riskovat, trochu si dokazovat, že to zvládneme? Sami sobě dokazovat, nebo i těm druhým okolo? Budeme tím lepší? Statečnější?

Inu, ne každý takhle uvažuje. Někomu stačí televize Nova, pár z nás na tu 500 metrů vysokou skálu vyleze a skočí, padák se přece musí otevřít, ne? Nu a my zbývající se s potěšením podíváme, co všechno si člověk troufne. Třeba, třeba v nás vznikne pokušení alespoň kousíček z viděného zkusit. Festival filmů o horách je k tomu úžasným podnětem.

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník.

Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín

tel. 493 523 492.

Evidenční číslo MK ČR E 13158

email: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí

APEL s. r. o. Jičín,

GENERALI POJIŠŤOVNA a. s.

Denisova č. 504 Jičín

tel, fax 493 523 024